

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการศึกษา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย ทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากในประเทศและต่างประเทศเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยได้มากขึ้น ซึ่งจาก สถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในปี 2541 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นเงิน 267,500 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าปี 2540 คิดเป็น 21.18 %¹ และถือเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศ ในขณะที่เดียวกัน อุตสาหกรรมทางด้านการโรงแรมก็เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรืออาจกล่าวได้ว่าธุรกิจโรงแรมนั้นเติบโตควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวของประเทศ คือ ผลจากการที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นี้จะทำให้ธุรกิจโรงแรมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็วตามไปด้วย

ธุรกิจโรงแรมนั้นเป็นธุรกิจที่แตกต่างจากธุรกิจโดยทั่ว ๆ ไป นั่นคือ จะเป็นธุรกิจที่มีทั้งการขายและ การให้บริการ เนื่องจากโรงแรมนอกจากจะให้บริการทางด้านห้องพักให้แก่นักท่องเที่ยว และผู้เดินทางแล้ว ยังมีการให้บริการทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น การขายอาหารและเครื่องดื่ม การให้บริการจัดงานเลี้ยง ประชุม สัมมนาต่าง ๆ การให้บริการโทรศัพท์ โทรเลข การให้บริการซักผ้า และอื่น ๆ อีก จากการทำโรงแรมให้บริการในหลาย ๆ ด้านนี้ ทำให้ต้องมีการใช้พนักงานในการปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถที่จะควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และลักษณะการดำเนินงานของโรงแรมเป็นการดำเนินงานตลอดทั้งวันโดยไม่มีวันหยุด จำนวนรายการค้าที่เกิดขึ้นในแต่ละวันจึงมีมาก ดังนั้นการควบคุม เพื่อที่จะให้มีการจัดเก็บรายได้ให้ครบถ้วน และควบคุมต้นทุนการดำเนินงาน การจัดให้มีการทำงานที่ประสานกันเพื่อป้องกันรายการที่ผิดพลาด และการจัดให้มีข้อมูล หรือรายงานสำหรับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบธุรกิจประเภทนี้ จากการทำธุรกิจจำเป็นต้องมีการควบคุมภายในทางการเงินที่ดี เพื่อให้เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการควบคุมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรื, กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : (กรุงเทพ ฯ 2542) หน้า 72

ประสงค์และเป้าหมายของกิจการ แล้วยังช่วยป้องกันการทุจริตของพนักงาน หรือการร่วมมือกัน ทุจริตระหว่างลูกค้ากับพนักงาน และการควบคุมภายในทางการบัญชี ยังลดโอกาสในการทุจริตที่ อาจเกิดขึ้นได้ในทุกกระบวนการ และในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ดังนั้นระบบการควบคุม ภายในของโรงแรมนับว่าเป็นหัวใจในการดำเนินธุรกิจประเภทนี้

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทย ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติมากมาย เช่น ภูชี้ฟ้า พระตำหนักดอยตุง รวมทั้งสามเหลี่ยมทองคำซึ่งอยู่ที่ อำเภอเชียง แสน ดังนั้นเชียงรายจึงเป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปสนใจมาเที่ยวจังหวัดหนึ่ง ซึ่งโรงแรม ในจังหวัดเชียงราย มีทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็กที่จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้ ลักษณะของโรงแรมขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่มีการจัดระบบการควบคุมภายในทาง การบัญชีที่อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น การประสานงาน หรือ การจัดทำเอกสาร

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาปัญหาของการควบคุมภายในทางการ บัญชีของธุรกิจโรงแรม เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงจุดอ่อน หรือข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน ทางการบัญชี เพื่อให้ผู้บริหารได้แก้ไขหรือปรับปรุงการควบคุมภายในเพื่อให้ได้ข้อมูลทางการบัญชี ที่ถูกต้องและเชื่อถือได้และยังทำให้ทรัพย์สินของโรงแรมปลอดภัยจากการถูกทุจริต

วัตถุประสงค์ในการศึกษารังนี้

เพื่อที่จะศึกษาถึงปัญหาของการควบคุมภายในทางการบัญชีของธุรกิจโรงแรมในจังหวัด เชียงราย

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษารังนี้จะเน้นไปที่การควบคุมภายในทางการบัญชี ซึ่งจะเกี่ยวกับการควบคุม ทางด้านเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ โดยจะศึกษาถึงระบบการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมทางด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย ของธุรกิจโรงแรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โรงแรม และ เกสต์เฮาส์ ในจังหวัด เชียงรายซึ่งมีทั้งหมด 86 แห่ง ที่ขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการ โรงแรม² แต่การศึกษา ในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะ ในโรงแรมที่มีจำนวนห้องพักเกินกว่า 100 ห้อง ซึ่ง มีอยู่ทั้งหมด 10 โรงแรม จะทำการแบ่งระดับดังนี้ คือ

² ที่มา ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ

	ประชากร	ตัวอย่าง
โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักเกินกว่า 300ห้องมี	1 แห่ง	1 แห่ง
โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักเกินกว่า 200ห้องมี	4 แห่ง	2 แห่ง
โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักเกินกว่า 100ห้องมี	5 แห่ง	3 แห่ง
รวม	10 แห่ง	6 แห่ง

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล

การศึกษาเรื่องปัญหาของการควบคุมภายในทางการบัญชีครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยการสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งทางผู้ศึกษาได้กำหนดรายละเอียดวิธีการศึกษาดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ใช้การสัมภาษณ์ โดยใช้แนวศึกษาจากการบัญชีของธุรกิจโรงแรม โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดระบบการควบคุมภายในทางการบัญชี เช่น ผู้ตรวจสอบรายได้ กลางคืน (Night Auditor) สมุหบัญชีของโรงแรม รวมทั้งพนักงานในโรงแรมขนาดต่างๆ ที่มีจำนวนห้องเกินกว่า 100 ห้องของแต่ละโรงแรมในจังหวัดเชียงรายซึ่งในการสัมภาษณ์นั้นจะมีการใช้การสัมภาษณ์โดยจะสัมภาษณ์ทั้งด้านการควบคุมทางด้านรายได้ และการควบคุมทางด้านค่าใช้จ่าย รวมทั้งการจัดซื้อ ของในโรงแรม

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ศึกษาจากหนังสือวิชาการและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม หนังสือการ ควบคุมภายใน หนังสือการบัญชีโรงแรม หนังสือแนวการปฏิบัติของโรงแรม

นิยามศัพท์

การควบคุมภายในทางการบัญชี³ (Accounting Internal Control) คือ โครงสร้าง วิธีปฏิบัติและคู่มือการบันทึก รายการขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันทรัพย์สินและความน่าเชื่อถือได้ ของข้อมูลทางการเงิน รวมถึงการวางระบบให้เกิดความมั่นใจเกี่ยวกับ

- รายการที่บันทึกได้รับการอนุมัติอย่างถูกต้องจากฝ่ายจัดการ ไม่ว่าจะโดยอำนาจที่มีอยู่ตามปกติหรือขออนุมัติเป็นพิเศษ

³ เกียรติศักดิ์ จีระธีรนาถ , การทุจริตในองค์การ (กรุงเทพฯ : 2539) , หน้า 8 .

- การบันทึกรายการต้องเพียงพอเพื่อให้ (1) การเสนองบการเงิน เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น (2) ยอดแสดงรายการสินทรัพย์นั้นน่าเชื่อถือ

- การกระทำการใดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ควรเป็นการกระทำจากผู้ที่มิอำนาจหน้าที่เท่านั้น ผลแตกต่างระหว่างยอดบัญชีกับทรัพย์สินตัวจริง มีเหตุผลเพียงพอที่จะอธิบายได้ และการปรับปรุงยอดทางบัญชีกระทำอย่างเหมาะสมแก่กรณี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

เพื่อให้ทราบลักษณะและปัญหาของการควบคุมภายในของธุรกิจ โรงแรมในจังหวัด เชียงรายและเป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการควบคุมภายในทางการบัญชีของธุรกิจ โรงแรมให้แก่ผู้บริหารในส่วนที่ยังบกพร่องหรือไม่รัดกุม